

Podíl mužů s hodnotou PSA ≥ 3 $\mu\text{g/l}$ v rámci Programu časného záchytu karcinomu prostaty

VERZE 2026-01.01

Metodický popis

Autorský kolektiv:	Kateřina Hejmanová ¹ , Ondřej Ngo ¹ , Renata Chloupková ¹ , Ondřej Májek ¹ ¹ Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky, Národní screeningové centrum, Praha
Recenzenti:	Komise pro přípravu programu časného záchytu karcinomu prostaty
Datum vytvoření dokumentu:	10.01.2025
Datum poslední aktualizace:	10.01.2025
Datum vyjádření pověření pro ochranu osobních údajů UZIS:	08.01.2025
Datum schválení poradou vedení UZIS:	14.01.2026
Typ výstupu:	Otevřená data
ID výstupu:	PPS-05-03
Klíčová slova	NRHZS, Národní registr hrazených zdravotních služeb, prevence, prostatický specifický antigen, karcinom prostaty
EuroVoc	státní zdravotní služba, prevence nemocí, rakovina
Citace:	Hejmanová K., Ngo O., Chloupková R., Májek O. Podíl mužů s hodnotou PSA ≥ 3 $\mu\text{g/l}$ v rámci Programu časného záchytu karcinomu prostaty. Národní zdravotnický informační portál [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2026. Dostupné z: http://www.nzip.cz/data/2618-prostata-podil-pozitivnich-psa-otevrena-data . ISSN 2695-0340
Datová sada dostupná na:	http://www.nzip.cz/data/2618-prostata-podil-pozitivnich-psa-otevrena-data
Kontakt:	analyzy@uzis.cz

1 Popis datové sady

1.1 Primární cíl

Datová sada umožňuje vypočítat podíl mužů se zvýšenou hodnotou prostatického specifického antigenu (PSA), tj. $PSA \geq 3 \mu\text{g/l}$, zjištěnou v rámci Programu časného záchytu karcinomu prostaty (dále Program) ve sledovaném období.

Uživatel může údaje stratifikovat dle základních charakteristik mužů (věk, kraj bydliště). Údaje lze rovněž sledovat v čase.

Jedná se o agregovanou datovou sadu, podíl je agregován dle charakteristik mužů, kterým byly sledované výkony vykázány.

1.2 Základní informace

Indikátor lze vypočítat jako podíl počtu mužů se zjištěnou hodnotou PSA ($PSA \geq 3 \mu\text{g/l}$) v rámci Programu (čítatel) a celkového počtu mužů, kteří byli do Programu osloveni, projevíli ochotu se zapojit a je u nich známý výsledek PSA (jmenovatel). V případě, že bylo mužů vykázáno více výkonů, které popisují různé výsledky vyšetření PSA, je uvažován ten nejzávažnější výsledek v daném roce (tzn. v pořadí $PSA \geq 3 \mu\text{g/l}$, $1-2,99 \mu\text{g/l}$, $<1 \mu\text{g/l}$). Pro výpočet byly použity zdravotní výkony 01130 (management časného záchytu karcinomu prostaty), 01131, 01132, 01133 (signální výkony indikující zjištěnou hladinu PSA, kategoriálně).

Datová sada vzniká v souladu s národní metodikou tvorby otevřených dat a je dostupná v národním katalogu.

1.3 Interpretace a informační hodnota a případné limity

Datová sada vychází z dat Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZZS) obsahujícího data o vykázaných zdravotních službách hrazených z veřejného zdravotního pojištění. Kvalita této datové sady je závislá na úplnosti a validitě vykazovaných dat.

Datová sada byla připravena na základě individuálních dat NRZHS dostupných od roku 2010. Do analýzy nebyli zahrnuti muži bez vyplněného pohlaví a muži mladší 50 let či starší 69 let. Věk byl určen přesně, jako rozdíl dne vykázání výkonu a dne narození. Mužům, u kterých nebylo dostupné přesné datum narození, ale pouze rok, bylo uměle přiřazeno datum narození 1. 7. daného roku, na základě kterého, bylo rozhodnuto, zda muž spadá do sledované věkové kategorie (50–69 let).

Data o zdravotních službách mimo veřejné zdravotní pojištění (samoplátci, připojištění...) nebo služby nevykazované zdravotní pojišťovně nejsou v datové sadě k dispozici.

Z důvodu ochrany osobních údajů fyzických osob je limitována úroveň detailu popisných charakteristik (geografická lokalizace do úrovně kraje, věk na 5leté věkové kategorie).

1.4 Příklady použití

Typickým příkladem využití dat je výpočet podílu mužů se zvýšenou hodnotou PSA ($PSA \geq 3 \mu\text{g/l}$) ve sledovaném období z dostupných informací o počtu mužů se zvýšenou hodnotou PSA ($PSA \geq 3 \mu\text{g/l}$) (čítatel) a celkovém počtu mužů, kteří vstoupili do Programu a je u nich známý výsledek PSA (jmenovatel).

Datová sada umožňuje provést základní popisné statistiky o podílu mužů se zvýšenou hodnotou PSA ($PSA \geq 3 \mu\text{g/l}$), například:

- Hodnocení vývoje podílu mužů se zvýšenou hodnotou PSA v jednotlivých letech
- Vizualizace vývoje podílu mužů se zvýšenou hodnotou PSA v jednotlivých letech
- Stratifikace podílu mužů se zvýšenou hodnotou PSA v jednotlivých letech dle věku a kraje bydliště

Příklad konkrétního výstupu:

Uživatel provádí hodnocení podílu mužů se zvýšenou hodnotou PSA ($PSA \geq 3 \mu\text{g/l}$) v roce 2024 se zaměřením na muže žijící v Olomouckém kraji.

1.5 Ochrana osobních údajů

Datová sada je připravována v souladu se zákonem 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §73 odst. 8 a zákonem 110/2019 Sb. §16.

Pro odstranění rizika identifikace fyzických nebo právnických osob jsou data kompletně anonymizována a neobsahují žádné identifikátory umožňující propojení řádků mezi sebou, jednotlivé řádky souboru jsou tak zcela nezávislé.

1.6 Klíčová slova

NRHZS, Národní registr hrazených zdravotních služeb, screening, prevence, prostatický specifický antigen, karcinom prostaty

1.7 Klasifikace dle EuroVoc

státní zdravotní služba, prevence onemocnění, rakovina

2 Technická charakteristika

- Periodicita aktualizace: 1x ročně za uzavřený kalendářní rok
- Formát datové sady: csv
- Počet záznamů: 60
- Počet popisných atributů: 8
- Velikost: 3,62

3 Zdroj dat

Zdrojem dat pro datové sady je databáze Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZS), která je ve správě ÚZIS ČR dle zákona 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §77a.

4 Agregace a transformace dat

Datová sada obsahuje agregované počty unikátních mužů se zvýšenou hodnotou PSA (PSA \geq 3 $\mu\text{g/l}$) zjištěnou v rámci Programu za sledované období a agregované počty mužů, kteří byli do Programu osloveni a je u nich známý výsledek PSA. Datum vykázaní sledovaného výkonu je převedeno na rok, věk muže je transformován do 5letých věkových kategorií.

5 Atributy datové sady

1. Rok

Název parametru: rok

Datový typ: numeric

Popis parametru: Označení roku, ve kterém byl muž osloven do Programu

Možné hodnoty: 2024 – poslední uzavřený rok

2. Pohlaví pacienta

Název parametru: pohlavi

Datový typ: string

Popis parametru: Pohlaví osoby

Možné hodnoty:

1) M – muž

3. Věková skupina – kód

Název parametru: vek_kod

Datový typ: numeric

Popis parametru: Kód pětileté věkové skupiny vycházející z [Číselníku věkových skupin NZIS](#)

Možné hodnoty: Kódy pětiletých věkových skupin vycházející z číselníku věkových skupin; kódy odpovídají hodnotám pětiletých věkových skupin v rozsahu 50–69 let

4. Věková skupina – název

Název parametru: vek_nazev

Datový typ: string

Popis parametru: Název pětileté věkové skupiny

Možné hodnoty: pětileté věkové skupiny v rozsahu 50–69 let

5. Kraj pacienta – kód

Název parametru: kraj_kod

Datový typ: string

Popis parametru: Kód kraje bydliště pacienta dle [číselníku ČSÚ](#)

Možné hodnoty: dle [číselníku ČSÚ](#)

6. Kraj pacienta – název

Název parametru: kraj_nazev

Datový typ: string

Popis parametru: Název kraje bydliště pacienta dle [číselníku ČSÚ](#)

Možné hodnoty: dle [číselníku ČSÚ](#)

7. Počet mužů se zvýšenou hodnotou PSA (PSA \geq 3 $\mu\text{g/l}$)

Název parametru: pocet_pozitivnich

Datový typ: numeric

Popis parametru: Počet mužů se zvýšenou hodnotou PSA (PSA \geq 3 $\mu\text{g/l}$) v rámci Programu

Možné hodnoty: celá čísla $>$ 0

8. Počet oslovených mužů se známou hodnotou PSA

Název parametru: pocet_oslovenych

Datový typ: numeric

Popis parametru: Počet mužů, kteří byli osloveni do Programu a je u nich známa hodnota PSA

Možné hodnoty: celá čísla > 0